

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Rudoflové a soudců JUDr. Jany faktorové a Mgr. Tomáše Lisa v právní věci žalobkyně [redacted], nar. [redacted], bytem [redacted], zastoupené Mgr. Pavlem Šimákem, advokátem se sídlem Písek, Komenského 319, proti žalované České republice – Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, IČO 69797111, se sídlem Praha 2, Rašínovo nábřeží 390/42, o zaplacení částky 50.000 Kč s příslušenstvím, o odvolání žalované proti rozsudku Okresního soudu v Písku ze dne 27.5.2016, č.j. 6 C 362/2015-59, **t a k t o :**

- I. Odvolací řízení se v části týkající se úroku z prodlení z částky 17.424 Kč od 4. 10. 2015 do 21. 1. 2016 **z a s t a v u j e .**
- II. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku v odstavci I. ohledně částky 50.000 Kč s úrokem z prodlení, **p o t v r z u j e .**
- III. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku v odstavci III. o nákladech řízení **m ě n í** tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně 29.911,20 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám Mgr. Pavla Šimáka, advokáta v Písku.
- IV. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni náhradu nákladů odvolacího řízení 8.228 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám Mgr. Pavla Šimáka, advokáta v Písku.

O d ů v o d n ě n í :

Okresní soud v Písku (dále jen soud prvního stupně) napadeným rozsudkem žalované uložil zaplatit žalobkyni částku 50.000 Kč s úrokem z prodlení z této částky a s úrokem z prodlení z částky 17.424 Kč (výrok I.). Žalobu částečně zamítl ohledně částky 150.000 Kč s úrokem z prodlení (výrok II.). Žalované uložil zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 67.082,40 Kč (výrok III.).

Soud prvního stupně rozhodoval o žalobě, kterou se žalobkyně na žalované domáhala zaplacení částek 17.424 Kč s úrokem z prodlení (náhrada škoda – náklady na obhajobu v níže uvedené trestní věci) a 200.000,- Kč s příslušenstvím (přiměřené zadostiučinění v důsledku níže uvedeného trestního řízení). V průběhu řízení žalovaná částečně uspokojila nárok uplatněný v žalobě (zaplatila částku 17.424 Kč - bez úroku z prodlení). Soud prvního stupně ohledně této částky řízení částečně zastavil usnesením ze dne 25.2.2016, č.j. 6 C 362/2015-39. Předmětem řízení tedy (v zásadě zůstal) žalobkyní uplatněný nárok na zaplacení částky 200.000 Kč s příslušenstvím (přiměřené zadostiučinění) a úrok z prodlení z částky 17.424 Kč.

Ve skutkové rovině měl soud prvního stupně za prokázané, že usnesením Policie ČR, Krajské ředitelství Policie Jihočeského kraje, územní odbor Písek, oddělení hospodářské kriminality ze dne 2.8.2013, č.j. KRPC 25978-27/TČ-2013-020581 bylo proti žalobkyni zahájeno trestní stíhání pro přečin úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1 tr. zák. a přečin podvodu podle § 209 odst. 1, 3 tr. zák. (žalobkyně si opakovaně brala u řady nebankovních subjektů řadu půjček a úvěrů, které nesplatila). Okresní státní zastupitelství Písek na žalobkyni podalo obžalobu (ze dne 12.9.2013, č.j. Zt 276/2013-14). Okresní soud v Písku rozsudkem ze dne 29.10.2013, č.j. 5 T 175/2013-267 žalobkyni uznal vinou ze spáchání přečinu úvěrového podvodu a přečinu podvodu a uložil jí trest odnětí svobody v trvání jednoho roku. Výkon uvedeného trestu byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 18 měsíců. Krajský soud v Českých Budějovicích, pobočka v Táboře usnesením ze dne 13.3.2014, č.j. 14 To 30/2014-285 zmíněný rozsudek soudu prvního stupně v plném rozsahu zrušil k odvolání žalobkyně. Následným rozsudkem Okresního soudu v Písku ze dne 29.9.2014, č.j. 5 T 175/2013-307 byla žalobkyně zproštěna obžaloby pro výše uvedené přečiny. Ohledně žalobkyně bylo dále vedeno insolvenční řízení pod sp.zn. KSCB 27 INS31000/2012. Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29.10.2013, č.j. KSCB 27 INS 31000/2012-B-7, kterým nebylo schváleno oddlužení žalobkyně a na její majetek byl prohlášen nepatrný konkurz, bylo zrušeno usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 20.3.2014, č.j. KSCB 27 INS 31000/2012. Uvedený soud prvního stupně došel k závěru, že chování žalobkyně před zahájením insolvenčního řízení vykazuje rysy nepoctivého záměru. Dále měl za prokázané, že žalobkyně si v minulosti brala půjčky (celkem kolem 800.000 Kč), které se snažila (byť neúspěšně) splácet. Prodala i byt. U soudu prvního stupně proti žalobkyni bylo vedeno 11 exekucí. Trestní stíhání mělo vliv na zdraví žalobkyně. Léčila se s nervovými problémy. Dva roky bere léky na uklidnění. Vše mělo dopad i na její rodinu. Bydlí v domě dcery. Pro žalobkyni je nepřijemné, když se jí někdo ptá na trestní stíhání. Léčba žalobkyně psychofarmaky pro psychické obtíže a stresové situace probíhala u [redacted] od 1.8.2014 (cca 2 měsíce). Psychické vypětí u žalobkyně se projevovalo bolestí hlavy, nervozitou, křičela na ostatní. Byl u ní patrný rozdíl v chování

před a po zahájení trestního stíhání. Dopisem ze dne 1.4.2015 žalobkyně uplatnila nárok na odškodnění podle zákona č. 82/1998 Sb. z důvodu nezákonného trestního stíhání ve výše uvedené trestní věci. Uplatnila vůči státu nárok na náhradu škody ve výši 17.424 Kč (náklady na obhajobu) a náhradu nemajetkové újmy ve výši 200.000 Kč. Dopisem ze dne 1.10.2015 stát potvrdil přijetí výše uvedeného dopisu od žalobkyně.

V právní rovině soud prvního stupně postupoval podle zákona č. 82/1998 Sb. (zákon o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem). Došel k závěru, že žalobkyně byla ve výše uvedené trestní věci nezákonně trestně stíhána, nezákonně odsouzena a následně pravomocně zproštěna obžaloby. Nezákonným trestním stíháním jí vznikla majetková i nemajetková újma podle § 8 odst. 1 a § 31 odst. 1 uvedeného zákona. Majetková újma byla žalovanou žalobkyni uhrazena. Soud prvního stupně se tedy zabýval nárokem na odškodnění nemajetkové újmy (přiměřené zadostiučinění). Došel k závěru, že nezákonné trestní stíhání žalobkyně nelze bagatelizovat. Zohlednil, že žalobkyně si opakovaně půjčovala finanční prostředky, které nebyla schopna následně splácet, přestože se snažila vzniklé závazky uhradit prodejem bytu. Již tato skutečnost měla podle soudu prvního stupně na žalobkyni (negativní) vliv. Podstatný vliv po zdravotní, rodinné i společenské stránce na dosud trestně nestíhanou žalobkyni mělo zmíněné trestní stíhání. Soud prvního stupně v tomto směru vycházel z výpovědi žalobkyně i jejího druha (██████████). Jejich výpovědi hodnotil jako pravdivé. Nepochyboval o dopadech trestního stíhání na život žalobkyně. Zdůraznil, že trestní stíhání žalobkyni negativně zasáhlo (stres, obavy, poškození dobré pověsti, narušení soužití v rodině). Žalobkyni se nedostalo formální omluvy. Soud prvního stupně nepřijal závěr, že nezákonné trestní stíhání si žalobkyně zavinila (výlučně) sama svým lehkomyšlným jednáním. Proto přihlédl k § 136 o.s.ř. (zákon č. 99/1963 Sb.). Zohlednil všechny výše uvedené skutečnosti a došel k závěru, že částka 50.000 Kč je dostatečná pro odškodnění zmíněné nemajetkové újmy žalobkyně. Ve zbývající části žalobu zamítl. Zákonné úroky z prodlení žalobkyni přiznal po uplynutí lhůty 6 měsíců na rozhodnutí o uplatněném nároku žalobkyně u státu (§ 15 zákona č. 82/1998 Sb.). U částky 17.424 Kč zohlednil zaplacení dne 21.1.2016. O náhradě nákladů řízení soud prvního stupně rozhodl podle § 142 odst. 3 o.s.ř. Žalobkyni přiznal náhradu nákladů řízení v plné výši. Přiznal jí odměnu za tři úkony právní služby po 9.180 Kč, odměnu za tři úkony právní služby po 8.700 Kč, 6 paušálních náhrad hotových výdajů po 300 Kč a náhradu za DPH ve výši 21 % z výše uvedených částek.

Proti uvedenému rozsudku (výrokům I. a III.) se odvolala žalovaná. Uvádí, že uznala nárok žalobkyně na náhradu částky 17.424 Kč. Neuznala zbývající nárok na přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu. Nesouhlasí s přiznáním částky 50.000 Kč žalobkyni. Podle jejího názoru nebyla jednoznačně prokázána příčinná souvislost mezi žalobkyní tvrzenou újmou a nezákonným trestním stíháním. Dovojuje, že žalobkyně (do jisté míry) zavinila své trestní stíhání. To bylo důsledkem jejího nezodpovědného jednání. Žalobkyně věděla, že nebude moci splácet půjčky, které si brala. Toto jednání vykazovalo určité rysy nepoctivosti. Poukazuje na to, že žalobkyně měla psychické problémy již v době před zahájením trestního stíhání v důsledku své finanční krize. Nespavost, stres a plačtivost byly podle žalované projevem jejích psychických problémů. Nejde však o vymezení konkrétního zásahu do osobnostní, rodinné nebo pracovní sféry žalobkyně. Příčinnou souvislost mezi zmíněnou újmou a trestním stíháním žalovaná nemá z prokázanou ani z výpovědi druha žalobkyně (██████████). Popsané problémy žalobkyně

podle žalované nejsou prokázány ani zprávou [REDACTED]. Žalovaná dále dovozuje, že žalobkyni nehrozil nepodmíněný trest odnětí svobody v nejvyšší výši (trestní sazba trestu odnětí svobody u výše uvedených přečinů 1 rok až 5 let). Dále žalovaná poukazuje na celkovou délku trestního stíhání žalobkyně (18 měsíců – od 2.8.2013 do 5.2.2015). Také poukázala na judikaturu Nejvyššího soudu ČR (rozhodnutí ve věci sp.zn. 30 Cdo 2256/2011). Má za to, že přiznané odškodnění za nemajetkovou újmu má odpovídat výši odškodnění v jiných (skutkově) obdobných případech. Vytýká soudu prvního stupně, že při stanovení částky 50.000 Kč toto srovnání neprovedl. Z této skutečnosti dovozuje nesrozumitelnost (nepřezkoumatelnost) rozsudku soudu prvního stupně.

V průběhu odvolacího řízení žalovaná vzala své odvolání částečně zpět ohledně úroku z prodlení jdoucího z částky 17.424 Kč od 4.10.2015 do 21.1.2016.

Žalobkyně s odvoláním nesouhlasí. Poukazuje na to, že se nedopustila trestně postižitelného jednání a trestní stíhání si ani sama nepřivodila. To, že se ocitla ve finančních problémech, není zavrženíhodné jednání. Naopak se snažila dluhy splatit z výtěžku prodeje bytu. Nejednala nepoctivě. Poukazuje na svou výpověď, výpověď svého výše uvedeného partnera i zmíněnou zprávu svého ošetřujícího lékaře. Z těchto důkazů podle žalobkyně vyplývá, že v důsledku trestního stíhání měla závažné psychické problémy a nebyla schopna běžného rodinného a společenského života. Přiznává existenci (dílčích) problémů již před trestním stíháním. Trestní stíhání ovšem její stav podstatně zhoršilo. Soud prvního stupně tyto skutečnosti zohlednil a přiznal jí pouze jednu čtvrtinu z požadované částky. Respektuje, že soud individuálně zkoumá každou věc. Proto není nutné (za každou cenu) hledat podobný případ.

Odvolání bylo podáno osobou oprávněnou (§ 201 o.s.ř.), je přípustné (§ 202 odst. 2 o.s.ř.) a bylo podáno včas (§ 204 odst. 1 o.s.ř.). Odvolací soud odvolání projednal a napadené rozhodnutí přezkoumal v souladu s § 212 o.s.ř. a § 212a o.s.ř.

Odvolací soud postupoval v souladu s § 207 odst. 2 věta první o.s.ř. a v rozsahu částečného zpětvzetí odvolání odvolací řízení zastavil.

Ve zbývajících částech odvolání důvodné není.

Napadený rozsudek je přezkoumatelný (srozumitelný). V odůvodnění soud prvního stupně jasně vymezil důkazy, ze kterých vychází a hodnotil je v souladu s § 132 o.s.ř. Na jejich základě činil konkrétní skutkové a následně i právní závěry. Dále je třeba připomenout, že odůvodnění napadeného rozsudku žalované umožnilo vymezit odvolací důvody. Žalovanou tvrzenou vadu nezakládá ani to, že soud prvního stupně při stanovení náhrady (přiměřeného zadostiučinění) za předmětnou nemajetkovou újmu neoznačil jiné rozhodnutí soudu, které se týká skutkově a právně shodné (obdobné) věci. Postačilo, že soud prvního stupně logicky odůvodnil své úvahy ohledně výše zmíněné náhrady.

Ve skutkové rovině odvolací soud vychází ze zjištění soudu prvního stupně, která v průběhu odvolacího řízení nedoznala změn. Odvolací soud pro úplnost připomíná celkovou délku trestního řízení, kterou v odvolání správně vymezila žalovaná. Po vydání

v pořadí druhého rozsudku soudu prvního stupně, kterým byla žalobkyně zproštěna obžaloby, rozhodoval ještě odvolací soud (5.2.2015).

Podle § 1 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. stát odpovídá za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu způsobenou při výkonu státní moci.

Podle § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze, není-li dále stanoveno jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán.

Podle § 31a odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu.

Podle § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. zadostiučinění se poskytuje v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo.

Z citovaných ustanovení vyplývá, že stát odpovídá za škodu a nemajetkovou újmu, která byla způsobena nezákonným rozhodnutím. Soudní praxe dovodila, že stát odpovídá i za škodu a nemajetkovou újmu způsobenou zahájením trestního stíhání, které neskončilo pravomocně odsuzujícím rozhodnutím trestního soudu. Za nezákonné rozhodnutí se považuje rozhodnutí, kterým bylo trestní stíhání zahájeno. V rámci řízení o náhradu škody a nemajetkové újmy se tedy neposuzuje správnost postupu orgánů činných v trestním řízení, nýbrž pouze výsledek trestního stíhání. Odvolací soud odkazuje na judikaturu Nejvyššího soudu ČR (např. rozsudek ve věci sp.zn. 30 Cdo 2813/2011 ze dne 27.6.2012 – R 122/2012). Judikatura dále dovodila, že stát neodpovídá za škodu a nemajetkovou újmu v popsaném případě pouze tehdy, pokud si poškozený trestní stíhání zavinil (způsobil) sám. Lze odkázat na náleží Ústavního soudu ČR ze dne 6.9.2011 ve věci sp.zn. Pl. ÚS 11/10.

V této věci trestní stíhání žalobkyně neskončilo odsuzujícím rozhodnutím trestního soudu. Současně s ohledem na zjištěné okolnosti nelze dovodit, že si své trestní stíhání způsobila (zavinila) sama. Stát tedy odpovídá za vzniklou škodu a nemajetkovou újmu, která vznikla žalobkyni. Odvolací soud nesouhlasí se závěrem žalované, trestní stíhání si (alespoň částečně) zavinila žalobkyně. Z hlediska této věci je podstatné, zda skutek vymezený při zahájení trestního stíhání, podání obžaloby a v následném rozhodnutí trestního soudu měl znaky uvedených přečinů. Tak tomu však nebylo. Lze plně odkázat na rozsudek soudu prvního stupně, kterým byla žalobkyně zproštěna obžaloby. Uvedený soud jednoznačně (ve shodě se svým odvolacím soudem) dovodil, že skutky označené v obžalobě nejsou trestnými činy.

V rámci trestního řízení je nutné důsledně respektovat princip presumpce nevinny. Každé trestní stíhání je závažným (zásadním) zásahem do soukromého (osobního) života trestně stíhaného. Logicky se negativně dotýká jeho cti a dobré pověsti. Intenzitu zásahu do výše uvedené sféry stíhaného zvyšuje to, že se v průběhu trestního řízení ukáže, že skutek, pro nějž byl člověk obviněn, nebyl trestným činem.

Ustanovení § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. je normou s relativně neurčitou hypotézou. To vyžaduje, aby soud vymezil okolnosti významné pro určení výše náhrady na základě volného uvážení (nikoli svévolné uvážení). Proto lze souhlasit s názorem žalované, že výše náhrady (přiměřeného zadostiučinění) za nemajetkovou újmu by měla odpovídat částkám, které byly přiznány v obdobných věcech (sporech).

V této věci odvolací soud s ohledem na zjištěný skutkový stav má za prokázané, že trestní stíhání žalobkyně se negativně dotklo jejího osobního (rodinného) života. Projevilo se i ve zdravotní rovině (nespavost, nervozita atd.). Negativně se dotklo jí její pověsti (cti). Odvolací soud nesouhlasí s názorem žalované, že z provedených důkazů příčinná souvislost mezi trestním stíháním a negativními dopady do sféry žalobkyně nebyla prokázána. Odvolací ve shodě se soudem prvního stupně činí opačný závěr.

Odvolací soud také souhlasí s výší náhrady (přiměřeného zadostiučinění), která byla žalobkyni přiznána soudem prvního stupně. Soud prvního stupně zohlednil všechny podstatné okolnosti věci (včetně negativních dopadů zadlužení žalobkyně na její stav ještě před zahájením trestního stíhání). Je třeba zdůraznit, že žalobkyně dosud nebyla trestně stíhána. Nezanedbatelná je i zmíněná délka trestního řízení. Vydání zprošťujícího rozsudku také předcházelo vydání odsuzujícího rozsudku. Zahájení trestního řízení se také projevilo popsáním způsobem v uvedeném insolvenčním řízení. Částka 50.000 Kč odpovídá i další (obdobné) věci, kterou posuzoval Ústavní soud ČR. Odvolací soud v tomto směru odkazuje na náleží Ústavního soudu ČR ze dne 26.4.2016 ve věci sp.zn. I. ÚS 2394/15.

Výše uvedená rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR a Ústavního soudu ČR jsou dostupná na jejich webových stránkách (www.nsoud.cz, www.nalust.usoud.cz).

S ohledem na výše uvedené skutečnosti odvolací soud postupoval podle § 219 o.s.ř. a věcně správný rozsudek soudu prvního stupně potvrdil (výrok I.).

Odvolací soud však došel k závěru, že výrok o náhradě nákladů řízení (výrok III.) neobstojí.

Lze souhlasit se závěrem soudu prvního stupně, že žalobkyně má právo na plnou náhradu nákladů řízení (§ 142 odst. 3 o.s.ř.). Ve věci sice nebyla zcela úspěšná, ale je nutné přihlédnout k povaze věci. Výše náhrady (přiměřeného zadostiučinění) za nemajetkovou újmu záleží na úvaze soudu. Při stanovení výše náhrady nákladů řízení však nelze vycházet z částky, která byla žalobkyní uplatněna v žalobě. Je nutné vycházet z (výše uvedených) částek, ohledně kterých byla žaloba uplatněná důvodně. Proto má žalobkyně nárok na odměnu za 6 úkonů právní služby po 3.820 Kč podle § 7 bod 5, § 8 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb. (dále advokátní tarif). Jde o odměnu za převzetí a přípravu zastoupení, sepsání žaloby, účast při dvou jednáních soudu prvního stupně a dvě podání ve věci samé. Dále jí náleží 6 paušálních náhrad hotových výdajů po 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu a náhrada za DPH ve výši 21 % z výše uvedených částek podle § 137 odst. 3 o.s.ř. Celkem náklady řízení před soudem prvního stupně představují 29.911,20 Kč.

O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s § 142 odst. 1 o.s.ř. a § 146 odst. 2 věta první o.s.ř. Z procesního hlediska žalovaná zavinila částečné zastavení odvolacího řízení. Ve zbývajících částech byla žalobkyně v odvolacím řízení zcela úspěšná. Proto má nárok na odměnu za dva úkony právní služby po 3.100 Kč podle § 7 bod 5 a § 8 odst. 1 advokátního tarifu. Jde o vyjádření k odvolání a účast při jednání odvolacího soudu. Dále jí náleží dvě paušální náhrady hotových výdajů po 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu a náhrada za DPH ve výši 21 % z výše uvedených částek podle § 137 odst. 3 o.s.ř. Zbývajících nákladů odvolacího řízení se žalobkyně vzdala. Celkem náklady odvolacího řízení představují 8.228 Kč.

P o u č e n í : Proti výrokům I. a III. tohoto rozsudku není dovolání přípustné. Proti výroku II. tohoto rozsudku je přípustné dovolání ve lhůtě dvou měsíců ode dne doručení k Nejvyššímu soudu ČR v Brně u Okresního soudu v Písku, avšak jen za podmínek stanovených v § 237 o.s.ř..

Krajský soud v Českých Budějovicích
dne 11. listopadu 2016

JUDr. Marie R u d o l f o v á, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení
Zdeňka Boušková

Vypravila: Jana Nováková